

- 1 De Melker RA, Kuyvenhoven MM, Van der Velden J. Voor- schrijf- en verwijsgedrag van huisartsen bij bovenste-lucht- weginfecties. *Huisarts Wet* 1993; 36: 7-10.
- 2 Konings GPJM, Wijkel D, Rutten GEHM. Lukt het werken volgens de NHG-Standaard diabetes mellitus type II? *Huisarts Wet* 1995; 38(1): 7-11.
- 3 Weijts MGG, Van der Horst FGEM. Algemeen verloskundige taken van de huisarts in het eerste trimester van de zwanger- schap. *Huisarts Wet* 1994; 37: 566-8.
- 4 Eddy DM. Designing a practice policy; standards, guidelines, and options. *JAMA* 1990; 263: 3077, 3081, 3084.
- 5 Meyboom-de Jong B. Standaarden voor huisartsgeneeskun- dig handelen: een goed begin, maar geen einde. *Ned Tijdschr Geneesk* 1993; 137: 2124-6.
- 6 Tielens VCL. Standaarden: het gezicht van de huisarts. *Huis- arts Wet* 1989; 32: 3.
- 7 Balder FA, Dagnelie CF, de Jong LJ, Kootte H. NHG-Standaard Acute Keelpijn. *Huisarts Wet* 1990; 33: 323-6.
- 8 Dagnelie CF. Sore throat in general practice [Dissertatie]. Utrecht: Universiteit Utrecht, 1994.
- 9 Thomas S. Standard setting in the Netherlands: impact of the human factor on guideline development. *Br J Gen Pract* 1994; 44: 242-3.
- 10 Van der Voort H. De invoering van toetsing. *Huisarts Wet* 1980; 23: 150-7.
- 11 De Maeseneer J, Meyboom-de Jong B. Niets is standaard in de huisartspraktijk (en zelfs dat niet) [Commentaar]. *Huisarts Wet* 1991; 34: 2-3, 5.
- 12 Lamberts H. Huisartsgeneeskundig handelen bij enkelklach- ten. *Huisarts Wet* 1991; 34: 35-9.
- 13 Lamberts H. Hoe beïnvloedbaar is de huisarts? *Huisarts Wet* 1981; 24: 371-8, 424-30.
- 14 Boekhoorn HCM, van Ree JW, Dubois V. Antibiotica bij keel- pijn. *Huisarts Wet* 1992; 35: 70-1.
- 15 De Melker RA, Kuyvenhoven MM. Management of upper respiratory tract infection in Dutch general practice. *Brit J Gen Pract* 1991; 41: 504-7.
- 16 Pollemans M. Kennistoets bij huisartsen [Dissertatie]. Maast- richt: Rijksuniversiteit Limburg, 1994.

Des poedels kern

Het was de tweede bevalling van een ongeveer dertigjarige schilderes. De eerste was door een specialist verricht in een particulier ziekenhuis: een vreselijke gebeurtenis, met langdurige en zeer pijnlijke ontsluitingsweeën; uiteindelijk was het kind bij het begin van de persweeën onder narcose gehaald. Deze keer wilde ze thuis bevallen.

Ik was inmiddels haar huisarts geworden en zou de bevalling begeleiden. Ze woonde op de tweede verdieping van een huis in een wat verwaarloosd deel van de Amsterdamse binnenstad; het kraambed stond in de alkoof, naast de artistiek ingerichte huiskamer.

's Middags waren de weeën begonnen: regelmatig maar nog niet frequent en krachtig. Ik sprak met haar af dat zij mij en de kraamverzorgster zou bellen, zodra de weeën van karakter veranderden. Helaas had patiënte niet de kruisvereniging maar een particulier voor kraamhulp ingeschakeld, dat leek haar 'exclusiever'. Deze kraamverzorgster woonde bij een hospita en mocht niet na 10 uur 's avonds gebeld worden. Des duivels ('enigszins geïrriteerd') sprak ik met haar af dat zij alles voor de bevalling klaar zou zetten en dat zij – indien er voor 10 uur geen telefoontje meer kwam – de volgende ochtend om 7 uur aanwezig zou zijn.

Even na middernacht kwam het telefoontje. Het tweejarige zontje logeerde bij de buurvrouw en de aanstaande vader – een getrouwde kunstschilder bij wie patiënte vroeger lessen had genomen – was gewaarschuwd maar niet gearriveerd. Dus waren wij met zijn tweeën alleen in het stille huis. De pers-

weeën begonnen, maar haar angst, waarover zij tijdens de zwangerschapscontroles steeds opnieuw was begonnen, verdween in de beslotenheid en rust van de nacht.

Ongeveer een uur later leek het mij tijd worden om het kruikje klaar te maken. Ik liep naar de douchecel, waar ik tot mijn verbazing de grote zwarte poedel des huizes aantrof. Terwijl ik de kruik vulde, liep hij naar de alkoof en ging hij voor het voeteneinde van het kraambed liggen. Kort daarna werd het kind geboren. De hond stond rustig op en terwijl ik de navelstreng afbond, begon hij het pasgeboren meisje zorgvuldig schoon te likken. Zo maakte hij het plichtsverzuim van de particuliere kraamhulp op exclusieve wijze goed. Ik wikkelde het kind in een luier en gaf het aan de moeder – altijd weer een ontroerend moment. Zodra het kind in de wieg gelegd was, hield de poedel de wacht voor het bedje, zodat ik ongehinderd voor de placenta kon zorgen en de kraamvrouw kon wassen en verschonon.

Pas toen de kraamhulp om 7 uur gearriveerd was, leek het mij verantwoord weg te gaan; tevreden reed ik door de ontwakende stad naar mijn spreekuur.

H.G. Frenkel-Tietz